

Egy másik jellemző vonása Péntek Imre költészetének a nyelvi lecsupaszítottság, kopárság, a látványos költői képek, metaforák alkalmazása helyett a vers élőbeszédszerű megformálása, melynek révén áttételek nélkül, a szokásosnál fokozottabb közvetlenséggel szólítja meg olvasóját, s ugyanakkor ez a nyelvi redukáltság teszi lehetővé, hogy a költő a vers intellektuális tartalmaira koncentrálhassa figyelmét. A modern XX. századi európai lírában nem szokatlan versépítési-alakítási módszer ez, gondoljunk csupán a francia Éluard, vagy a kiváló lengyel költő, Zbigniew Herbert költészetének szűkszavú, csak a vers gondolati vázára összpontosító, a költői képet, metaforát szinte teljesen kiiktató alkotásmódjára, mely Nagy Lászlót is megkísértette lengyel pályatársa fordítása közben, noha az ő költészetének fő erőssége az erőteljes költői képeket, szuggesztív erejű metaforákat burjánzóztató szövegformálás. Nagy László nemcsak elismerte az övétől lényegében eltérő alkotói módszer létjogosultságát, hanem szimpatizált azzal, sőt, utolsó pályaszakaszában maga is kísérletezett hasonló, szikárabb versépítkezéssel.

KERÉK IMRE: *Péntek Imre költészetéről, Péntek Imre: Kényszer & képzetek*, Új Forrás, 1996/1.

Péntek Imre pályáján egymást váltogatják az avantgárd poétikai hagyományhoz, a neoavantgárd nyelvi építkezési módjaihoz (vissza)nyúló, valamint a klasszicizáló, tematikájukban is a megnyugvást, tisztaságot, egyszerűséget kereső törekvések. Ezért van, hogy például az új szövegeket közlő *Duellum* (párbaj) című fejezetben szintén több szonettet olvashatunk. A Bakonyi István által kiemelt kíméletlen pénteki igazságkeresés, a szerző erős moralizáló s részben politizáló hajlama az egész kötetben érezhető; sajátos humora még a nemegyszer szarkasztikus öniróniával fűszerezett, saját szerepét, életét értelmezni próbáló vagy az Istent kereső verseit is áthatja.

L. SIMON LÁSZLÓ: *Péntek Imre: Vi(g)aszkereskedés (Válogatott és még újabb versek)*, Szépirodalmi Figyelő, 2002/2.

A nyolcvanas évek derekán, amikor *Lemondóka* című kötete megjelenik, már szinte teljesen a groteszk szemlélet uralja líráját, nemcsak kép- és szóhasználat tekintetében, hanem a legalapvetőbb nyelvi elemekben, grammatikai szinten is. Az elviselhetetlen valóságról – az elfogadhatatlan realitásról! – már csak így lehet írni; szét kell törni a hazugság-kliséket, nemcsak gondolati síkon, hanem a nyelvben is. Ha a világ „rend”-je álcázott, hamis, akkor nem hamisak-e a nyelvi konvenciók? Aki a magabiztos bombasztok, üres frázisok harsogása közepette valami tisztára, eredetire vágyik, annak ki kell lépnie az ördög

körből, s vállalnia kell az együtt-nem-harsogás számkivettségét, a non-konformitás ódiáját: „két kézzel kapaszkodom az álmennezet gipsz-hopsz stukkóiba / csillárokbá / lemondok a mutatványról / (m)uszályos félelem igazgat / nem nyalókás merény / lemondok lemondásomról: / tisztelt közönség / esség / a vártvártvártvártvárt / produkció / elmar / ad” (a *Lemondóka* című vers zárása).

G. KOMORÓCZY EMÓKE: *A kilencek* (Magyar Elektronikus Könyvtár, 2007) „*Vesztő vagyok. Vesztőhelyen vestőnek születtem.*” *Péntek Imre: Vi(g)aszkereskedés*

Péntek Imre félhangokon koppanó, zörrenő, létrozsdás fém/v/er/s/ei a mi étkeinkkel vannak teli. Sorsunkból főzte, azért kesernyés az utóízük.

Száraz káprázat, pentatónia nélküli, zajos, hideglángú, sokszor szinte láthatatlanul rímbejűzött, máskor szabad, „közélről” írott költemények.

Elhullajtott, leélt dolgaink remissziói, napjaink közzé préselten, legtöbbször megfakultan, illattalanul, címkézetlenül, már-már csak morfológiailag, kilopondjaiktól fosztottan, fogak közzé szorultan, majd mindenek peremén imbolyogva, dacolva az esendőség-gravitációval, a „hideglelősen” aggódó körülményekkel, a „tojásfejűekkel”, a „hátról, orvul” célzókkal, a „kétfelől gáncsolókkal”, sokszor Istennek vélt „dinnycsöszökkal”.

BURKUS JÓZSEF festőművész: *Annotáció, Péntek Imre félrebeszéd című, új verseskötetéhez*, Pannon Tükör, 2009/4.

Péntek Imre új kötete az eddigi életmű egy sajátos olvasatát teszi lehetővé. A válogatás szempontjainak megfelelően nem feltétlenül került bele az összes nagy vers, költői eszköztárának gazdagsága sem mutatkozik meg teljes valójában. Ez hátrány és előny egyszerre. Hátrány, mert a korábbi kötetek, különösen a rendszerváltozást követően megjelent válogatáskötetek mára már beszerezhetetlenek, elfogytak, és ezekből a könyvtárakba is csak elvéve jutott, így az olvasónak elég elszántnak kell lennie, ha meg akarja olvasni az életművet. Azonban mindenképpen előny, hogy Péntek költészetének egy viszonylag szűkebb keresztmetszete az egész életművet képes más megvilágításba helyezni. A közéletiség, a társadalmi, szociális problémákra való érzékenység, a következetes etika, határozott értékrendszer alkalmazása kezdetektől jellemzi Péntek Imrét, és amellet, hogy korai versei ma is aktuálisak, érvényesek, ugyanazt és jól mondják; a közéleti líra helyének és érvényességének igazolása is ez a kötet.

SZALAI ZSOLT: *Köz-be-szé(t)-dül, Péntek Imre: félrebeszéd*, Pannon Tükör, 2009/4.